

Datum raad	13 november 2025	Zaaknummer	2926614
Datum college	16 september 2025	Portefeuille	Sociaal Domein R. Compagne J. van Gerwen M. Roosendaal
Onderwerp	Beleids- en uitvoeringsprogramma Sociaal Domein		

Samenvatting

Het Beleids- en Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2026-2030 is een document dat de tactische beleidsuitwerking en de uitvoering beschrijft van het strategisch beleid sociaal domein zoals is opgenomen in de Toekomstvisie Meierijstad 2040.

Relatie met programmabegroting en/of Mijlpalen van Meierijstad

Het Beleids- en Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein geeft uitvoering aan de Toekomstvisie Meierijstad 2040. Het opstellen van de toekomstvisie was één van de Mijlpalen van Meierijstad.

Behandeling in commissie

23 oktober 2025

Ontwerpbesluit gemeenteraad

1. In te stemmen met het Beleidsprogramma Sociaal Domein 2026-2030
2. Kennis te nemen van het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2026-2030

Waarom naar de raad

Het Programma Sociaal Domein (PSD) bestaat uit twee delen; het Beleidsprogramma Sociaal Domein en het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein. De gemeenteraad wordt gevraagd in te stemmen met het Beleidsprogramma Sociaal Domein en kennis te nemen van het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein. De gemeenteraad kan zo invulling geven aan haar kaderstellende en controlerende taak. Het uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders. Het college is immers verantwoordelijk voor de uitvoering.

Eerder genomen besluiten

Het PSD geeft uitvoering aan de Toekomstvisie Meierijstad 2040 zoals is vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraad op 26 juni 2025.

Aanleiding

In de Toekomstvisie Meierijstad 2040 is naast de Omgevingsvisie ook de Strategische visie voor het sociaal domein opgenomen. Het voorliggende PSD is het tactisch beleids- en uitvoeringsprogramma voor de periode 2026-2030. Als gemeente zijn wij in het kader van de Wmo, Jeugdwet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet publieke gezondheid verplicht (periodiek) een beleidsnota op te stellen. Daarnaast schrijft het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) voor dat we een beleidsvisie hebben over de sociale basis. De Toekomstvisie en het PSD geven hier gezamenlijk invulling aan.

Argumenten

1.1. Het PSD geeft uitvoering aan de Toekomstvisie Meierijstad 2040.

Het PSD geeft inzicht in de beleidsdoelen, prioriteiten en concrete acties voor de periode 2026-2030. Het is gebaseerd op de Toekomstvisie Meierijstad 2040. Waar de Toekomstvisie aangeeft wat we willen bereiken geeft het PSD meer inzicht in hoe we dit willen bereiken. Het is doelgericht, tijdgebonden en concreet.

Het PSD bestaat uit 18 onderwerpen. Voor elk onderwerp is een strategisch doel geformuleerd. Op basis van deze 18 strategische doelen is de Strategische visie op het sociaal domein geschreven zoals dat is neergelegd in de Toekomstvisie Meierijstad 2040. De strategische doelen zijn in het PSD verder uitgewerkt in tactische doelen.

1.2. Het PSD richt zich op inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag.

Bij het schrijven van het PSD staat de inwoner centraal. Daarom is ons beleid gebaseerd op de zogenaamde 4G's: geluk, gezondheid, gezin en geld. Wij wensen onze inwoners fysieke en mentale gezondheid, een (goed functionerend) gezin en bestaanszekerheid. Als op één domein problemen ontstaan kan iemand vaak nog blijven functioneren. Als er op meer dan één domein problemen ontstaan zien we vaak dat mensen niet meer goed kunnen functioneren. In deze situaties kan dan multi problematiek ontstaan. Het is belangrijk om bij zorg- en ondersteuningsvragen van onze inwoners een compleet beeld te krijgen van de problemen en van daaruit te werken aan een integrale oplossing (Samenwerkwijze).

1.3. Het PSD is gericht op samenwerking.

Het PSD geeft inzicht in onze aanpak. In onze aanpak staat samenwerking centraal. Samenwerking tussen organisaties, samenwerking tussen formele en informele welzijnsorganisaties, samenwerking met burgerinitiatieven en de samenwerking tussen professionals, vrijwilligers, mantelzorgers en ervaringsdeskundigen. Samen staan we aan de lat om invulling te geven aan een sterk sociaal domein.

1.4. Het PSD zorgt voor meer sturing en grip op de uitgaven in het sociaal domein.

Meerijstad heeft het sociaal domein goed op orde en scoort gemiddeld beter dan referentiegemeenten van 50.000-100.000 inwoners. In Meerijstad maken minder jongeren gebruik van jeugdhulp, maken minder inwoners gebruik van maatwerkarrangementen Wmo en zitten minder inwoners in de bijstand. Dit blijkt ook uit de 4G-monitor die wij elke twee jaar voor Meerijstad opstellen. Hierbij kan worden opgemerkt dat dit wordt gerealiseerd met een ambtelijke formatie die lager of gelijk is dan referentiegemeenten.

We zien de kosten in het sociaal domein de laatste jaren sterk stijgen door toename van de complexiteit van onze samenleving. We zien de gevolgen daarvan terug in (de uitvoering) van het sociaal domein. Daarnaast zitten we in een steeds meer vergrijzende samenleving met een toenemende zorgvraag. Omdat de kosten fors stijgen en de kosten van het sociaal domein een substantieel deel van de gemeentebegroting uitmaken is het belangrijk om scherp aan de wind te blijven zeilen.

Het PSD zet dan ook stevig in op het meer datagestuurd werken, het werken met prestatie-indicatoren en monitoring en evaluatie. We gaan meer inzicht bieden in wat investeringen en inspanningen binnen het sociaal domein opleveren zodat we beter kunnen sturen en meer grip krijgen.

Kanttekeningen

1.1. De samenleving wordt steeds complexer.

Dat de kosten in het sociaal domein stijgen komt voor een belangrijk deel door de toenemende complexiteit van onze samenleving. We zien meer mensen met verward gedrag in buurten en wijken. De digitalisering zorgt voor een toenemende kloof. Niet iedereen kan daar op een gelijke wijze in mee. Er is een woningtekort. Er is een toenemende vraag naar arbeidskrachten in de zorg. Door krapte op de arbeidsmarkt zien we dienstverlening en mogelijkheden om iedereen zorg te bieden minder worden en stijgen de kosten. Als we de kosten willen beperken vraagt dit maatregelen die op weerstand kunnen stuiten. Zo is het belangrijk om goed met elkaar te definiëren wat normalisering is en daar bestuurlijk ook achter gaan staan.

1.2. De vergrijzing neemt toe.

De zorgvraag en daarmee de kosten stijgen ook als gevolg van de toenemende levensverwachting en toenemende vergrijzing. Op dit moment is de vergrijzing in Meerijstad hoger dan bij de referentiegemeenten van 50.000-100.000 inwoners. Dit zien we terug binnen de Wmo.

1.3. Niet alles is vooraf te voorzien.

Een aantal zaken kunnen we zien aankomen. We kunnen op een complexer wordende samenleving en de dubbele vergrijzing anticiperen. Soms kunnen we zaken niet zien aankomen.

Denk aan corona of de oorlog in de Oekraïne. Beide ontwikkelingen hebben een grote impact op het sociaal domein. Dat kan in de toekomst ook weer ontstaan. Ook dan zullen we weer slagvaardig, creatief en flexibel moeten zijn.

Communicatie

Het PSD wordt na vaststelling gepubliceerd op onze website en toegezonden aan de belangrijkste stakeholders.

Participatie

Voor de Toekomstvisie hebben we een uitvoerig participatietraject doorlopen. Input hiervoor en de ingebrachte zienswijzen zijn gebruikt voor het opstellen van het PSD. Daarnaast hebben wij input opgehaald intern bij de Uitvoering sociaal domein en op 21 januari 2025 een inspiratieavond belegd waarbij ca. 150 genodigden werden gevraagd om mee te denken over de visie en het programma. Het voorliggende concept PSD is afgestemd met onze belangrijkste stakeholders zoals POM en ASD.

Duurzaamheid

Heeft je voorstel invloed op de Meierijstadse duurzaamheidsdoelen?			
Doel	Toelichting	Positieve invloed	Negatieve invloed
CO2-neutraal	Fossielvrij door besparen en duurzame warmte en opwek	Nvt	
MVO	Eerlijke en duurzame handel en bedrijfsvoering	X	
Circulair	Minder CO2-uitstoot en gebruik van materialen door kringlopen te sluiten	Nvt	
Schone lucht	Gezondheidswinst door minder schadelijke uitstoot	Nvt	
Klimaatbestendig	Mensen en omgeving bestand tegen extremer weer	Nvt	
Biodiversiteit	Behoud soorten is verplicht, verbetering waar mogelijk	Nvt	
Heb je alternatieven overwogen of belangen afgewogen?		Nvt	

Financiële toelichting

Zoals in het PSD is te lezen gaan we aan de slag met vier grote ontwikkelopgaven; Meedoen, Zorgtransitie, Normaliseren en een Leven Lang Ontwikkelen. Ontwikkelopgaven zijn complex, veelomvattend en strekken zich uit over meerdere jaren. Ontwikkelopgaven kunnen gezien worden als transities binnen het sociaal domein. De Zorgtransitie en Normaliseren hebben

nadrukkelijk ook een financiële kant en moeten bijdragen aan het betaalbaar houden van het sociaal domein. Het college zal hiervoor een bestuursopdracht uitzetten om hier invulling aan te geven.

Om onze doelen te kunnen bereiken hebben we de beschikking over de reguliere middelen, SPUK (Specifieke uitkering zoals IZA, ASWA en GALA) en de bestemmingsreserve Beschermd wonen. De bestemmingsreserve is opgebouwd uit middelen uit het sociaal domein die we regionaal niet hebben hoeven uitgeven aan Beschermd wonen. Voor de bestemmingsreserve is een bestedingsplan opgesteld dat wordt opgenomen in de begroting 2026. De middelen worden ingezet op het versterken van inloop en dagbesteding in kernen en wijken, beschermd wonen en maatschappelijke opvang, verslavingsproblematiek, GGZ problematiek, jeugdhulp, normalisering, versterken uitvoering sociaal domein en preventie & innovatie. Een aantal van deze thema's is al uitgewerkt en gestart. Een aantal thema's vraagt de komende jaren nog om een nader uitwerking.

We gaan samen met onze inkooporganisatie actief aan de slag om fraude te signaleren en aan te pakken. Ook gaan we de komende jaren kijken hoe we zo efficiënt en effectief mogelijk zorg en ondersteuning gaan inkopen.

Planning

Het PSD heeft een doorlooptijd van 2026-2030. In 2027 gaan we het PSD evalueren. Het document wordt dan aangepast op de ambities van het nieuwe college(programma). Daarnaast evalueren we de doelen en stellen deze indien nodig bij, waarbij dan de focus staat op 2030.

Rechtsbescherming

Niet van toepassing.

Monitoring en evaluatie

Monitoring in het sociaal domein vindt plaats aan de hand van het Dashboard Sociaal Domein dat twee keer per jaar wordt aangeboden aan de gemeenteraad; bij de begroting en bij de jaarrekening. Daarnaast stellen we elke twee jaar een 4G-monitor op waarbij we ons vergelijken met vergelijkbare gemeenten of de regio.

We brengen jaarlijks verslag uit van de resultaten van de gestelde doelen in het PSD. Deze rapportage wordt bij de jaarrekening bijgevoegd. Op deze wijze kan er sturing gegeven worden op de resultaten van het beleid en het beheersen van de kosten.

Bijlagen

- Beleids- en Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein.
- Overzicht externe reacties.

Onderliggende documenten

- Toekomstvisie Meierijstad 2040.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad,
De secretaris, De burgemeester,

Drs. M.J.M. Meertens

ir. C.H.C. van Rooij

De raad van de gemeente Meerijstad,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 16 september 2025

Gelet op de Wmo, Jeugdwet, Wet gemeentelijk schuldhulpverlening (Wgs), Wet publieke gezondheid (Wpg) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA),

Gelet op de ingekomen reacties,

Gelet op de beantwoording van de ingekomen reacties;

Besluit gemeenteraad:

1. In te stemmen met het Beleidsprogramma Sociaal Domein 2026-2030
2. Kennis te nemen van het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2026-2030

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 13 november 2025

De raad voornoemd,
De griffier,

De voorzitter,

drs. K.J.H.A. van Oort

ir. C.H.C. van Rooij